

Šandor Halmoši

IZGNANSTVO IZ APOKALIPSE

Biblioteka
MAĐARSKA KNJIŽEVNOST

Knjiga 15

Šandor Halmoši

IZGNANSTVO IZ APOKALIPSE

Alma

Beograd, 2023

*jer govor se ne završava
ni ludost
prilepi se i radost na gazu
čak iako ovaj lep svet, koji smo mi
upoznali
i koji je lep, jer smo ga mi upoznali
ne ostaje, već se samo preobražava
samo se istopi
samo ga poplavi voda, ulje
laži
i smog¹*

¹ *Iscrpili smo čudo, znači, Gilead, 2009*

PREDGOVOR

Začudiće se poklonu čitalac koji očekuje poeziju od najnovije knjige Šandora Halmošija. Istina, knjiga *Tantra i toplotna pumpa* sadrži pesme, ali ova poetska kultura ima barem toliko veze sa filozofijom i mistikom, koliko i sa sa književnošću. Morfologija i duhovni svet knjige kondenzuje u sebe najznačajnija obeležja pesnikovog opusa: raznovrstan skup formi, misionarska odlučnost, hamvašovska kritika sveta i hrišćanska vera u život se objedinjuju, da bi čoveka koji živi neiskupljen u iskupljenom svetu nazvali stvorenjem. Naspram autorove lirske trilogije (*Trnovi sunca*, *Neretva*, *Katari*) ove pesme su ujedno i rezime i korak unapred a prvenstveno „sećanje na zlatno doba u nama“, na jeziku jedne sve više prosjačke pažnje. Pilinski je pisao o grehu koji sakriva, Halmoši lista grehove koji otkrivaju. Ponekad tokom slobodne pesme, drugi put sentencijom odvažnosti. Njegova pitanja su nezgodna, shvatanja neumoljiva, predlozi radikalni. Njegovi zaključci, koji poznaju i akustiku rovova, identični su sa tišinama koje žele biti na papiru. „Zatim se ipak zagrlimo.“ „Zbog govora zaboravljamo na disanje“ – kaže Pol Valeri. „Znači, nemojmo da uzdi-

šemo, pevajmo'' – bodri nas C. H. Sperdžon. Izuzetna vrlina Halmošijevih pesama jeste to što nam one duvaju vazduh u pluća i tada kada pevaju o otežanom disanju. *Tantra i toplotna pumpa* je: izgnanstvo iz apokalipse.

Tamaš Halmai

KNJIGA OTKROVENJA

U POČETKU *(Kezdetben)*

U početku je zavládala velika pometnja
među ljudima. I ta pometnja je za tren
oka načinila od pokolebanih
jasnovide. Istorija se tada,
tamo, definitivno završila.
Ono što se nije završilo, treperi.
Još uvek.

NEBESKI GOBLENI

(Égi gobelínek)

Živimo među nebeskim goblenima aplikovanih na beton,
pa ipak ne vidimo odraz u materiji.

Ni materiju, izlisanu tkaninu duše.

Život željan svetlosti uspinje se ka svetlu preko
providnih metafora. Ponekad je živo rođeno, ponekad
lelujajuće. Oko lomače sujete, gomile.

Sramotu nam iznutra osvetljavaju lepi.

NA ŠTA JE MOGAO DA MISLI *(Vajon mire gondolhatott)*

Na šta je mogao da misli psalmopisac,
kada se molio za pobjedu, koga možemo uopšte
potpuno, ako ne i sasvim, pobediti,
možda jedino sami sebe, ko se ne ustručava
ni od intriga, ni najbrutalnijih gerilskih borbi,
ako treba na drugog svaliti krivicu, uvući će se bezobrazno
u svetlost, gledaće u oči i lagaće svoje najbliže
nevinim pogledom laneta, ili kada je
govorio o bezgrešnima, eh, pa ko je taj,
koji bi mogao da opstane u istoj senci,
bez molitve, s gorkim rečima postavljenih kod nogu
nakon posta tišine, ko se ne plaši da veliča svu
nedaću, i ko je taj koji tamo gde se jelo deli,
umesto sebe u red staje poput obroka?

NA JEZERU DUŠE TITIKAKA

(A lélek Titicaca-taván)

Na trščanim brodovima na jezeru duše Titikaka, po
nebeskoj,
vetrovitoj Budimpešti. Hodamo po vodi, kada ne
pecamo,
i bačene udice se ne obračunavaju sa nama. Dugačak
je put od jedne ribe do druge. Iza majstora razmnožavanja
jedva se razaznaje hor. Niko da progovori. Ožiljci
neprobojni
na svetlost na vidljivim stvarima.

PONOVO DOŽIVLJAVAŠ *(Újraéled)*

Čekamo na tvoj prigovor,
da bismo žrtvu ponovo imenom nazvali.
Čekaš na prigovor.
Ponovo doživljavaš izvršenje.

ZA VREME RIKE TIŠINE

(Csendbőgés idején)

Brana puca za vreme rike tišine
između nas, a iza razjapljene praznine
ispale letve ograde je ništavilo. Naginjem se bliže,
krajevi mantije premorenog pape.
Tiha apokalipsa nadolazi, reče on.
Ali već nam je do kolena.

VEĆ GODINU DANA

(Már egy éve)

Već godinu dana niko nije kročio na Mars,
na poljanu Marsa, na Trafalgar Square,
na trg Svetog Marka, na Nultu tačku.
Zatočen na trgovima tišine.

PADA VEČE

(Este lesz)

Pada več, mora pasti, kada ćemo saznati,
nacrtaćemo na vrata znak apolitička zona,
ispod izbledeleg natpisa čuvanje anđela, i čekaćemo,
cepkaćemo komadiće, od svega, što je preostalo od lepog,
jer samo to ostaje, i čekaćemo, kuća nije tesna
ako čeljad nije besna, pogotovu otrcana, ko je dovde
stigao, sve su to
izgubljeni sinovi, i dobrovoljci, skupljači harača, a ni
vinogradaru
nije lako, jer ovo je tek početak puta, a ono što sada
sledi,
biće i uzbudljivo i teško kao sunčev put, komadići u
gomilama već su kod nogu
bogorodice što isijava svetlost, nismo dostojni ni da joj
otkopčamo sandale, ali ko će
držati nebo, pa samo ovo, ova gomila, ako se ruka
umori, jer tu je zamor materije, ona
se najbrže umara, a sporazum mora da se obnovi
svakog dana, izuzev, ako će sutra da
svane *onako*, i biće dovoljno tišine i dovoljno svetlosti
da se trećeg dana ponese smeće

VREMENA S LICEM KAO MEKINJE *(Korpaarcú koroĳ)*

Mi smo tvrdoglavi prosjaci vremena sa licem kao
mekinje,
siva eminencija. Daleko od naših palata
dižu se spratne kuće sa obojenim zidovima od pletenog
pruća,
zračeci neprolaznim dostojanstvom.
Razboj će nam možda još i zatrebati.
Ispred kućnog oltara položićemo sve starudije
koje su ostale. Skladište na tavanu biće prostor
sa najboljom akustikom, tu ćemo se jednom godišnje
okupljati
na praznik svetlosti koja se ne obnavlja.
Dnevna soba, spavaća, utabani prostor
ispred ulazne noseće grede su društ-ve-ni prostor,
po rečniku. Selidba će biti beg.
A beg zima.

SKUPITI HRABROST

(Venni a bátorságot)

Skupiti hrabrost i ostati
Na krovu
I ne grliti drvo
I ne diviti se predelu
Čekati na celu
Ljudsku-yugu, dok svaki naš propust
Počinjeni grehovi protiv sebe i protiv
Drugih, naša oskudica, žudnja
Glad
Svaka naša prigušena želja za govorom
Svaki naš pokušaj da se ulepimo u nju
Svaki naš pokušaj da se iskobeljamo iz nje
Svaki naš razdvajajući minut bez pesme,
Radosti, plesa, ljubavi
Svako nenapisano pismo
Telefon koji nismo podigli
Stisak bez zagrljaja
Svaka neizgovorena važna reč
Svako svaljivanje krivice
Ne razapinje nas na krst iznutra
I dok lenje desni ne počnu da krvare
Da se svaki bolni zglob upinje

I dok nas nepoderiva upornost ne raspori na četiri dela
Kuju nikada nikome nismo ponudili
I tada ne hroptati, i ne psovati
Samo zastati
I ne zagrliti drvo
I ne osvrnuti se
Već oči u oči
Upitati nemo
Hoćeš li biti sa mnom dok nekako
Ne siđem sa ovog brda, četvoronoške ako treba, a i posle,
do kraja, dok je sveta i veka
Na napuštenoj glavnoj ulici
Na periferiji grada
Ispod tamnih, polomljenih prozora
Na pustim poljima koji vape za logorskim vatrama
Pred usamljenim kedrovima
Kao jedini, usamljeni hodočasnik
Kroz tolike živote
Kroz tolike smrti, daće, inicijacije
I okupiti ponovo
Duše koje ne žele da se okupe

I držati se jedni za druge
I igrati momačko kolo
Oko vatre
Do iznemoglosti.

I NA KRAJU

(És végül)

I na kraju kročiti u onu salu, kao
ti hrabri oficiri u Katinju, i odrecitovati
jednu pesmu. Ne naglasiti nijednu reč,
često praviti pauze, i ne očekivati reakciju.
Ako i nakon toga bude nešto, i to će započinjati pesmom,
sa tilom. Ako nema sa čega skidati velove,
tada ih po slojevima treba ukrasiti partama,
i tog izuzetnog dana odmoriti se. Ili odoleti tihom
iskušenju.

PRE PRAZNIKA DUŠE

(A lélek ünnepe előtt)

Zatim će te otpratiti gore. Obući će te
u vreme položeno na odar, kao na meso
golotinju. Iz tvojih milion ruku
ptice piju. Tvojih milion čireva sahranjuju zimu.

VOLIM TVOJE STIGME

PRIČA JE PREPUNA

(A történet tele van)

Priča je prepuna izbeglicama, spoljašnjim-unutrašnjim
bekstvima, pokrovom iz Torina i monasima,
kao da smo tu samo mi i put između dva sjajna
beskućništva, jer samo je ovo važno, naravno,
i izgnanstvo, iz epskog u lirski, iz lirskog u stegnuto,
zatim razmaci između reči i ćutanje, možda bi bilo
dovoljno napisati

kada stignemo jedan četvorostih,
o tome da je nemoguće stići, i postoji
samo put i stanice, svetlost postoji, i hrana,
uvreda i bol, opraštanje, od čega
bežimo, prema čemu neprestano hrlimo,
od kada je sveta i veka, vapeći, do kolena istrošeni,
jadikujući,
ponavljajući, kada budemo porasli, kada porastemo.

NE MOGU DA SE SETIM

(Nem tudom felidézni)

Ne mogu da se setim, gde se prekinulo,
stalno se to dešava, uđeš u čamac u lepoj odeći,
sa dosta spakovane užine, šampanjcem, dragim
ljudima, partnerom koji te voli, ali iznenada film se
prekida, grudni koš prazno puca, igla gramofona
u poslednjoj brazdi pucketa, gledaju te stranci,
i odjedanput nalaziš se na pustom ostrvu, u prljavoj,
poderanoj odeći, bez hrane i vode, sam, i kuća,
i čovek, i san koji si bio, već su u kolima
na otpadu pored remize, sa ove strane još život,
sa one strane tišina rova, izluđujuće graktanje.

VOLIM TVOJE STIGME

(A stigmáidat szeretem)

Volim tvoje stigme
Koje носиš iznutra
Kao moje nezavršene rečenice.
Ne protiviš se.
Ne mogu da te dodirnem.

BEKTAŠI

(Bektasi)

Plesao sam sa tobom. Dok sam se vrteo, graničila si se
sa samom sobom. U preusmerenoj svetlosti
kapilari u očima su ti se dobro videli. Stajao sam do
kraja, čak i posle.
Na putu su prema tebi. O skretanjima neću govoriti.

DANAS PRE GODINU DANA U MAJKPUSTI

(Ma egy éve Majkpusztán)

Danas je godinu dana kada si bio u Majkpusti, podseća
te aplikacija, i zaista, slike govore, prikazuju nas
svedocima vremena
kao beskvasnu hostiju pričesća, idemo gore
u toranj, Anuška se smeje, gledam je, popela se skroz
gore na
strme drvene merdevine, a ja bih uzviknuo da ceo svet
čuje, jako
četiri, medena, pogledom sečeš i oblikuješ, Žužana se
šeta
po dvorištu, pomaže, ako se traži, inače celim svojim
bićem, blistavim sjajem u očima dalje prepričava tišinu
monaha, zlatnim i plavim rečima ih tka, ovde je
nemoguće ne verovati u vaskrsenje, da svaki pokret,
briga, prava reč i dalje živi, da se u svakom jarku
nemilosti nalazi milost,
kao i u svakom iseljavanju, u svakom sudaru, jer se u
njima
osećamo stvarno kao kod kuće, vidim odozgo,
uprkos našim naporima kako smo napregnuti jedni
prema drugima,

preorali mi leju ili je utabali, iz najbolje namere, grofica
će to izgladiti, srediće anđeo iz kelije broj 13, da bismo
još danas bili sa njom, da budemo uvek u prvim
redovima, iz lože da gledamo, kako obijamo
kapiju, čupamo prijatelja iz prijatelja, iz brata
brata, kako bacamo u vatru ono što je preostalo od
prethodnih vekova,
gledamo odozgo, gledamo sa strane, izbliza,
kako postupamo sa samim sobom, i da je odraz u nama,
ne mora ni suze da roni, strpljivim zorama rosa pokriva
crkvenu klupu
koju svaki dan izbacuju. Posle 40 dana pustoši ponovo
se stvara
u nama prostor za prihvatanje. Nismo sami.

TAJNE

(Rejtelmek)

Ti si iskrzana mnogougaona kugla na mom dlanu,
najlepše rečno kamenje. A ne beskrajni plač
bez suza, niti beskrajno mučenje.
A ni ova sadašnja suša bez radosti,
dah Judinog poljupca u poslednjim vremenima.
Ni oskudica, posle tolikih vaskrsenja.
Ni kičmena hernija, ni odjeci ludila
trnova sunca. Nešto što ne može da se slomi,
jer je bez krhotina, kao sipino meso
za vreme Velikog posta. Neka vragolasta misterija.
Maleni ukras na podnožju krsta.

ČEŽNJA ZA DOMOVINOM

(Honvág)

Osećam čežnju za domovinom, mada se ta država
sve više useljava u unutrašnjost, i čežnja se
preobražava, pojačava, možda to dolazi s tim,
što ne osećaš godine, i s tim, da je sve energija,
i sve je život, i sećanje na zlatno doba što živi u nama,
koje nije ni zlatno, ali je prah duše, borovnica iz Morena
i slatki krompir, meki pokrov stare tapiserije,
polaganje računa o davnim velikim obećanjima,
ima vremena, apel anđela, jesi li odradio?
Jesi li izdržao? Jesi li ga sačuvao? Jesi li ga preneo?
I stvarno ćeš da pričaš? I hoće li biti razloga
da se ćuti te lepuškaste zore?

TREBA DA SE GRIZE

(Harapni kℓl)

Treba da se grize, kada već ne može da se ljubi,
ljubiti umesto svakog negrljenja.
Zatim učiniti nešto sa ostatkom
slame. Prazna ulegnuta slama, zadah životinja
koji je ostao tu i siva svetlost koja dopire
kroz rupe na crepovima, nije znak idile.
Pesma nije sadržaj koji sagoreva.

KAŽEMO DA JE BAUHAUS

(Bauhausnak mondjuk)

Čista struktura, skelet, puno svetlosti, spoljašnje
merdevine
koje vode nagore, izloženost iznad dubine, ograđenost,
krovná terasa, perspektive, vertikalitet, transparentnost,
ogoljenost, svodovi, ivice. Potpuni nedostatak
ornamentike, patosa. Kažemo da je Bauhaus, ali to nije to.

ONO MANJE

(A kevesebb)

Manje je više, a više je sve manje.
Sve je uzano, a pošto i guši, beskonačno je.
Prodreli bismo mu do srži, prodreo bi nam do srži.
Ali ruka se ne miče, svaki zglob je
zapaljen. Oko, samo oko.
I pejsaž, onaj urođeni.

U TAMNO SIVOM POSTOJANJU

(Mélyszürke létezésben)

U tamno sivom postojanju, među gospođama-andĕlima,
nosiocima crnog pojasa

stići, makar i četvoronoške, do te jedne.

Do te jedne reči, negacije, do tebe, koja si sjedinjena
sa njom, i ne cenkaš se sa olujom. Izduvaš sve
iz mene, a između pukotina je uvek nalaziš.

Dobro podnosiš bol, mrazeve. Ako ljubav i u najmanju
ruku

postaje trnovita, ispuštaš uzde.

JEDNA KAP

(Egy csepp)

Ne bih ga odbacio, kao mogućnost, i ne bih se odrekao
harizmatičnosti razumnog govora. Zakleo sam se da ću
izdržati,
ako ćeš i ti razumno ćutati. Krećemo se unutar granica
grešaka. Živimo u močvari govora, usred harizme tihih
postova. Dok se nemo ruši grad građen hiljadu
godina, valjda ćemo naći tu reč.
Jednu kap na stalagmitu.

ISCURILA JE

(Elfolyt)

Ipak bih se nešto malo požalio na nas,
jedno neočekivano razrešenje. Ono Još biće duže.
A ovaj Već je sasvim dugačak. Plodova voda je iscurila,
straža smenu čeka. Ali nema fanfara.

OD BOLNOG DO BOLNOG

NAVLAČIM ZAVESU

(Behúzom a függönyt)

Navlačim zavesu, nek ostane napolju
naše najbolje ja,
svetlost,
koja će nam tako dugo nedostajati
zatvorenih očiju,
besno će navaliti na zid,
prinositi će nesagorivu žrtvu
za svaku žrtvu,
pronaći onu jednu,
koja je stvarno izvršavala naređenje,
celim svojim bićem,
i postala je ogoljena,
ali do tada pričaj sa mnom,
pričaj mi,
iako ti teško pada,
o svetlosti kako napolju,
tako i iznutra,
dobro razdvojeno
sedam teških godina,
računaj na mene
i na moju mnogobrojnu porodicu,
8 milijardi 21 miliona 467 hiljada,

188 miliona rođenih danas,
94 miliona ko zna, kakve smrti,
13 miliona automobila ove godine,
a mart je, 12.,
27 miliona biciklova,
535 572 objavljene knjige,
228 miliona 858 hiljada novina samo danas,
3 miliona 746 hiljada prodatih mobilnih telefona,
150 milijardi 317 miliona poslatih mejlova,
1 milion hektara izgubljene šume,
2 miliona 318 hiljada hektara je postalo pustinja,
868 miliona neuhranjenih ljudi na svetu,
1 milijarda 741 miliona gojaznih,
danas je umrlo od gladi 15 836 ljudi,
dok ovo pišem,
deset više,
vode je sve manje, izvesne energije, prenosioci,
opijati, neuroni,
207 hiljada 156 samoubica.
*A ni ti nisi više nego što jesi, Ezekiele, pevač bludničarskih
pesama, koji ima lep glas, i dobro barata s njim.
Slušaju te šta govoriš, ali ne žive po tome.*

Ni Herman Hese nije više živ.
Ako je ovo život uopšte, on se nalazi izvan kruga.
A da nije on zavukao zavesu,
da ne vidim,
da ne vidim to,
da radim što treba, da sređujem stvari svoje

mногоčlane porodice, da obrađujem vinograd,
jer ovo je opis moje delatnosti,
zato sam rođen,
a u međuvremenu i ja trošim papir,
duvan za lulu,
cabernet franc,
i grafit u olovci,
pa i svetlost, makar da je i maglovita,
dok se probija kroz bol, već jedva tinja,
piši propalo.

Špalir policije između onih koji žele da se spasu i kontra
demonstranata.
Sa obe strane gomile smeća, lica za jednokratnu
upotrebu, fraze, isprazni slogani.
Ali kad dođe vreme da se bdi, na trgu nijedne duše,
totalno je prazan,
s takvim očima gledao je Jona Ninivu, prvi put.
A za vaskrs jezika potrebna su barem dva čoveka,
kao na samom početku, sećaš li se,
ti i ja,
samo nas dvoje,
ako mi se ne budeš obraćala,
tvoj mir neće biti potpun.

Svetlost je pritešnjena između dva lista.
Ne smem da pitam,
zašto je vidim
tvojim očima,

i zašto je podne ovako
plavo,
ako ne postoji.

MOŽE SE POKRENUTI OD RAMENA *(Vállról indítható)*

Ni arogantnim rečima koje se pokreću od ramena
ne možemo prikriti strah i glad za ljubavlju iza
arogantnih reči koje se pokreću od ramena,
pa ipak nemamo hrabrosti da sklopimo mir sami sa
sobom.

Nosamo rane, rane nose
nas. Puknućemo, ako nas mehanizam odnese.

KAO NEPRIJATELJSKI VOJNICI

(Mint az ellenséges katonák)

Kao neprijateljski vojnici onog Božića,
izmilimo i mi ponekad iz rovova,
polažemo oružje, i poklanjamo
jedni drugima drage nam predmete, kao mali znak pažnje,
odvlačimo i sahranjujemo svoje pokojnike,
previjamo svoje rane, družimo se,
igramo fudbal, da bismo nakon milostivih
trenutaka sutradan ponovo otpočeli ubijanje,
masovno nasilje, mlevenje duše, beskrajno,
besomučno uništavanje. Sa uživanjem i pevajući.
U lepoj odeći, koju smo dobili jedni od drugih,
na nekada lepim i inspirativnim trgovima, na smrdljivom
i uljem zamazanom krilu naše Majke Zemlje, naočigled
naše traumatizovane dece. I tada se nešto prelomi.
I iznutra, sasvim tiho se oglašavaju
rog i više hiljada zvončića. Napukla zvona,
i ona iz topionica, sva. I tako lepo,
kao drvo samoćom, tiho se puni u nama
neutralna zona.

NAŠIM POKAJNIČKIM PUTEM UVEK OBRNUTO IDEMO

(Mindig fordított kánosszát járunk)

*Preko hodočasničke obući odore sveta
Ugasiti sve što je od svetla.*

Govorimo, kada nema šta da se kaže
Odajemo i najveće tajne.
Iz inata za kontrapapu glasamo.
A smenjujemo ga čim nam je noge oprao.
Po livadi jurcamao, a na đubrištu tražimo
Naše nebesko kraljevstvo.
Sve ostalo postaje drugačije
U nama. I poza, nemoguće je
Da to nismo mi. Soba za presvlačenje.
Preseljenja na uvek onaj svet.
Vidiš, kako postaje govor isprazan.
Ne čujem te. A ako te ne čujem, ovaj
Svet bez svojih anđela u propast hrli.
U balskoj odeći. Jurimo pa čekamo.
Našim pokajničkim putem uvek obrnuto idemo.

ECCE NOS

Kao konjanici koji podvikuju i kaskaju u mestu
pred pogubljenje ili pred bitku.
Kao paramparčad šibana po vetru
I pulsirajuća krv na slepoočnici, kasnije.

POSVUDA KAMENJE

(Kövek mindenhol)

Posvuda kamenje, u srcima živi pesak,
spolja bajan, a iznutra svojeglav i gladan,
nezasit. Pupak šarena laža,
rađanje surogat svetova sa očevima surogatima, ali
ko će se zaustaviti, gledati more raširenih ruku, dok se
nasilje
vrši u ime čovečanstva, na obali,
u zaleđu, i na jeziku, na kome bi se
tako lepo moglo ćutati umesto ubijanja.

KADA CEDI VODU IZ KAMENA

(Amikor vizet fakaszt)

Kada je seo na kamen, pričalo se, da cedi vodu iz
kamena.

A ispod kože su mu se naslućivale suve stanice.

I ti si tada počeo da ličiš na njega. Kada je
voda stvarno izbila, oterali su ga od izvora. Od tada
služi.

Prenosi kamenje.

BRĐANINU II

(A hegylakónak II)

Mogu da ga odnesu, da ga oslobode. Ali ko će, ako ne ti,
da zastane u svakodnevnom bezumlju, da ne bismo
poludeli,
i da se pokrenemo, kada već sve kreće da se urušava.

DRUGOG IZBORA NEMA

(Nincs más választás)

Drugog izbora nema, mora da se izabere.
Ponovo osnovati sve, ne dirati
ništa. Ne crtati krugove
u pesak. Otići još jednom do zida,
i stajati, dok se ne sruši u nama.
U prvu nenaoružanu reč se zaljubiti.
Sanjati pčelu, dlanove namazane kvascem.
Verovati u poziv.
Opozvati.
Svetlost na gotovs napuniti.

POSTOJI JEDNO MESTO

(Van egy hely)

Postoji jedno mesto, na džombastim putevima ispred
Kapnik banje, gde gravitacija naopako funkcioniše, u
jarku
pored puta voda vidljivo teče nagore,
prazna plastična boca, auto izbačen iz brzine kotrlja se
uz brežuljak, a kad silaziš sa brežuljka, zadišeš se.
Uzrok je možda velika koncentracija rude, a možda
jedna poruka.
Jedno neispražnjeno rudničko okno, vesela gnjavaža,
ontološka sabotaža.
Mi, koji se odupiremo svakom privlačenju, pozivu,
rugamo
se stalno zakonu, i naopačke smo privezani,
čudimo se ovom. Možda, kada nas uhvati čemer,
možda, kada njih uhvati čemer. Kad se magacin isprazni.

TACITURNITAS, SILENTIUM

Šina ispod tramvaja, kada ptica pevačica pije
iz nje, posle oluje. Kamenje u cipelama.
Apel. Nezaštićen pejzaž pre plača.

KADA SVAKOG

(Amik̄or mindenk̄it)

Kada svakog od nas vrate u svoje
nasleđe, jer smo to zaslužili, je li,
i jer nam je zakonom i Bogom dani dom.
Zatim unutar imanja, s rođenjem stečenim pravom
iskamčiti priznanje, proćerdati sve,
što nije više materija, i nije ni vlast,
već je riđorepa, mučna tišina u velikoj
čekaonici. Pre velike vreve.

OD BOLNOG DO BOLNOG

(Fájtól fájig)

Od bolnog do bolnog, od Novog Budima do Potale i
nazad, preko
ogoljenih bregova propusta. Ne ulaziti u baštu
građanskih
slasti, iskopati bunar, reći dobrom pastiru
da treba intenzivna trava oko korova
već da se pase, i kada su se alati ohladili
i dragi predmeti oko nas, i mračni nered, u kome
živimo,
napravi reda, i protiv sebe da strahujemo.
O čemu još nisu napravili film, o čemu se i ne može
tako govoriti. Treba misliti na budućnost, ako već
sada ne živimo, jer ono posle, sveto Možda,
i izgovaramo puno mantri, flaster za dušu.
Slika zuri na suhu dolinu glečera.
Došlo je naše carstvo, koje nije ovozemaljsko.
Sve ostalo ostaje nezavršeno.

MAGIJA SUTRA

NE MOGU DA PREĆUTIM

(Nem tudom elhallgatni)

Ne mogu da prećutim. A ni ti nećeš moći.
Da se poznajemo, dali bismo zakletvu.
Ako ponovo dođe, neće praviti nagle pokrete.
U njegovim rukama sećaće se sve, što je bilo, što jeste,
i što bi bilo. Uspraviće prevrnuti pehar.
I sve ostale, redom.
Natočiće prvo vino. Poslednji će piti.

TANTRA

Prostor, uvek prostor.
Crno-beli negativni tela, pokreta, nagiba,
kao iznenadna tišina posle urlanja, koja se širi.
Dve sile te privlače, dve te odguruju.
Polje sile, koje si ti, samo te polje sile napinje.

TANTRA II

Zajedno smo.

Jedan drugog ne povređujemo.

Ono što prodire kroz kožu je bela energija.

Ono što je zarobljeno napolju, to će postati.

MAGIJA

(Mágia)

Desiće se ono što ne može da se desi.
Nije događaj. Lice je.

TANTRA III

Reč, uvek reč.
Samo ona prodire kroz kožu.
Samo ona ume da dodirne dušu.
Ćutanje.

TANTRA IV

Digni ruku na mene
Podigni pogled na mene.
U tvojoj je moći da ćutiš
A sve što ne budeš izgovorio
Može se iskoristiti za iskupljenje.
Nezamenljive praznine na tapiseriji.

TANTRA V

Govoriti među tolikim trgovcima ljudskih organa
kako je još moguće, i svaki dan odraditi
nešto lepo, i ćutati o tome, kad svako naše
čulo, svaki naš organ ječi za tvojim sudom?

MAGIJA SUTRA *(Mágia szútra)*

Fragmenti zvuka prodiru unutra.
Podižu se dronjci.

TANTRA VI

Jedan pogrešan pokret je dovoljan.
Jedna lepa reč.

TANTRA VII

Videti svet u dve boje, koje ne postoje.
U dve beskonačne nijanse, koje su jedno.

TANTRA VIII

Zabrinutost raste.
I milosrđe raste.
Već hodamo.
Prohodno.

DRUGO LICE

(A másik arc)

Kao orao koji svoje ptiće štiti, i kao Jov,
koji je ostao sam, odreći se optužbe.
Ne podgrevati želju, okrenuti
vetru i drugi obraz. Borbu
menja, ko stranu menja. Ali samo od jednog
će nastati grb. Maratonska daljina.

O ISPOSNICI U MAJKU SAM ŽELEO

(Majkról szerettem volna)

Želeo sam još da ti pišem o Isposnici u Majku, ali ne
o onoj vidljivoj, koja je i meni tako draga,
pogotovu što sam video kako se preporodila, vaskrsela iz
ruševina, koja je tako poznata priča o ljudima, već o onim
dvorištima, i o Rembo-tihovanjima monaha u kućama
sa baroknim grbovima i šaputanjima anđela,
o sobama s oltarom, o radionicama lekovitih biljaka,
toplim od rada u njima, i o šetnjama po zatvorenim
dvorištima,
koja se ništa nisu promenila tokom vremena, ni zidovi,
ni nebo, ni razmaci između reči, ne može se pripovedati
ni sada o onome što se i sada samo *onako* priča,
ponekad smo tako smotani, busamo se s veštačkom
inteligencijom, a često ne umemo da izgovorimo ni ono
oprosti, ovo sam pošteno uprskao, kako je dobra stvar,
što još postoje ove kočnice i protivteže u mirnim
dvorištima, ispod neba, bar ne napadamo još jedni
druge, i nemamo posla sa kreditnim rejtinzima, a ni oni
sa nama, u našim urbanim tamnicama, neobeleženi
nomadi,
svetlosni začeci.

O PREDMETIMA

(A tárgyáról)

*Nad sva bogatstva manastira, bilo da je to
alat, odeća ili bilo koji predmet, neka iguman
odredi braću, koji dosadašnjim načinom životom i
karakterom
opravdavaju poverenje. Neka im preda neke predmete,
čim
tako odluči, na čuvanje i da vode
računa o njima (Regula Svetog Benedikta 32).*

O predmetima, pogotovu, ako su loši i svevideći,
duša u materiji, bili bismo goli, da oni ne
strepe za nas, a golotinja nam je ipak sa njima
najveća, obuhvativši ih ispred i iza, grabimo
ih, pokrivamo se sa njima, ležimo na marinadi od
vina, bauljamo po brazdama, stalno otkrivamo suštinu.
Stvari koje su nam poverene, kao dobre gazde pred
nadolazeću kišu.

Divlji, pitomi. Vide nas.

RAZGLEDNICE

(Razglednicák)

(56)

Na kraju ionako ostaju njih dvoje.

Poetical. Correctness.

Školjka

Haris Tvid kaput.

(57)

Kao što nas reči dovode u red.

Kao što odrastamo na svojim propustima.

(58)

Ako otvoriš, postaje gnojav.

Ako ne otvoriš, zagnojiće se.

Samo je pesnik opasniji od pesme.

(59)

Kao trn ispod noktiju.

Dan za danom. Pravo pozorište.

Neizbežnoo i nepodnošljivo.
Otkoštava te.

(60)

Pri svakom susretu jedan anđeo.
Pri svakom cepanja jedna zagnojena rana.
Svetlost i drame.
Kamenje spoticanja.

(61)

Kvazi čovek, kvazi anđeoski, i prostor što nestaje,
kao inje u zoru u jutarnjoj tišini, širi se.
Što te dodirne, to postaješ.
Puno svetlosti, puno kilometraže, puno pesmi.
Ovde još nema mraza, samo je ledeno.
U zadnjem dvorištu čiste creva.

(62)

Ti odlučuješ, šta je na slici.
Ako je ovo zakon darne,
onda je to i njena metafora.
Ono što je sada, curi.

(63)

U tišini od hiljadu lica uvek ista oluja
besni, samo su oči oluje drugačije.

Iz svake sobe za bekstvo postoji izlaz.

(64)

Kao što se sa svojim snovima poistovećujemo,
kao što se sa svojim gresima ne.
Možemo da povređujemo druge
Mogu da nas povređuju.
Nema veće milosti od ovoga.

(65)

- Kako da jedemo pho supu, Majstore, da bismo ostali verodostojni, salvetom ili bez?
- Bašo je podigao udaraljku za muve.
- Ali i sto se lepi, uprljaće stanište!
- Čuješ li, kako menja boju?
- Pa kako bih čuo, Majstore!
- Prođi noseš po stepeništu!
- Ali ovde i nema stepeništa!
- Rekao sam ti.
- Ne razumem, Majstore!
- Ni ja.

(66)

Tako se na kraju sve opustoši.
Kao na nebu čuda
Jezik u pesmi
Emajli u vatri.

(67)

Sada već samo žar i tišina
Koja se može gristi.
Zagrliti se.
Podići anđela, kada se umori.
Ponovo stati na stranu istine.

(68)

Svaki Pilat ima posla sa samim sobom.
Svaki Juda sa tobom.

(69)

Otvorena usta su
Kao osušena hostija.

TANTRA IX

Ne dotaknuti ga.
Ne umeti sa njim.
Ne dodirnuti ga.
Primiti ga.

TANTRA X

Živeti van zone komfora.
Dospeti unutra.

ZATIM IPAK
(Aztán mégiscsak)

Zatim se ipak zagrlimo, i postavljamo
poslednja, neprijatna pitanja. Kada već dobijamo
odgovor na sve. I da licem k licu
vidimo sve rasparane, divne pregibe.
Sav teret, ljutnju, zvonice, koje,
kao krst koji nam je prirastao, nosimo sa sobom.
Ako se svi zagrlimo, ako se više niko ne bude
vrpoljio, gurkao, meškoljio, ako je Veliko Zvono,
o kojem ni poslanice ne govore, sastavljeno,
ako se svaka naša bučna prgavost utapa
u veliku, nikad postojanu tišinu, i polako se podižemo,
i već ne treba ni da se pridržavamo, najzad možemo
da položimo sav ubodni alat i onaj za sečenje, sprave,
reči, aparature i rituale za ubijanje duše.
Ono što će se rascepati, rascepaće se nemo.
Ono što je tišina, tihovaće i dalje.

BELEŠKA O AUTORU

Šandor Halmósi (Halmosi Sándor) mađarski pesnik, prevodilac, matematičar rođen je 1971. godine u Satmarnemeti (Rumunija). Od 1989. do 2006. živio je u Nemačkoj. Član je Evropske naučne, umetničke i književne akademije (EASAL, Pariz). Koordinator je World Poetry Movement-a u Mađarskoj. Poezija mu se prevodi na više jezika. Njegova knjiga pesama *Neretva* je deseta izdata knjiga a ujedno i drugi deo (apokrifne) trilogije: *Trnovi sunca* je objavljena 2020. godine u izdanju Izda-

vačke kuće Gondolat u Budimpešti, a 2022. godine s *Katarima* se zaokružuje ova trilogija.

OBJAVLJENA DELA NA MAĐARSKOM JEZIKU:

A démonokkal flancoló (Koji se šepuri s demonima),
2001

Napleány voltál (Sunčeva devojka bejaše ti), 2002

Babérliget (Livada lovora), 2003

Mely a Salamoné (Koji je Solomonov), 2004

Annapurna déli lejtőin (Na južnim padinama Anapurne), 2006

Gileád (Gilead), 2009

Ibrahim (Ibrahim), 2011

Lao-ce szenvedélye (Lao ce-ova strast), 2018

--- Trilogija „Apokrif”: ---

Napszállkák (Trnovi sunca), 2020

Neretva, 2021

Katharok (Katari), 2022

Tantra és hőszivattyú (Tantra i toplotna pumpa),
2023.

OBJAVLJENA DELA NA SRPSKOM JEZIKU:

Posle ćutanja, „Alma“, Beograd, 2019, 2022

Apokrif, „Mesopotamija“, Beograd, 2021

Paklena tišina, „Alma“, Beograd, 2022.

SADRŽAJ

PREDGOVOR	7
KNJIGA OTKROVENJA	
U POČETKU (KEZDET BEN)	11
NEBESKI GOBLINI (ÉGI GOBELINEK)	12
NA ŠTA JE MOGAO DA MISLI (VAJON MIRE GONDOLHATOTT)	13
NA JEZERU DUŠE TITIKAKA (A LÉLEK TITICACA-TAVÁN) ..	14
PONOVO DOŽIVLJAVAŠ (ÚJRAÉLED)	15
ZA VREME RIKE TIŠINE (CSENBŐGÉS IDEJÉN)	16
VEĆ GODINU DANA (MÁR EGY ÉVE)	17
PADA VEČE (ESTE LESZ)	18
VREMENA S LICEM KAO MEKINJE (KORPAARCÚ KOROK) ..	19
SKUPITI HRABROST (VENNI A BÁTORSÁGOT)	20
I NA KRAJU (ÉS VÉGÜL)	22
PRE PRAZNIKA DUŠE (A LÉLEK ÜNNEPE ELŐTT)	23
VOLIM TVOJE STIGME	
PRIČA JE PREPUNA (A TÖRTÉNET TELE VAN)	27
NE MOGU DA SE SETIM (NEM TUDOM FELIDÉZNI)	28
VOLIM TVOJE STIGME (A STIGMÁIDAT SZERETEM)	29
BEKTAŠI (BEKTASI)	30
DANAS PRE GODINU DANA	
U MAJKUSTI (MA EGY ÉVE MAJKUSZTÁN)	31
TAJNE (REJTELMEK)	33

ČEŽNJA ZA DOMOVINOM (HONVÁGY)	34
TREBA DA SE GRIZE (HARAPNI KELL) 35	
KAŽEMO DA JE BAUHAUS (BAUHAUSNAK MONDJUK)	36
ONO MANJE (A KEVESEBB)	37
U TAMNO SIVOM POSTOJANJU (MÉLYSZÜRKE LÉTEZÉSBEN)	38
JEDNA KAP (EGY CSEPP)	39
ISCURILA JE (ELFOLYT)	40
OD BOLNOG DO BOLNOG	
NAVLAČIM ZAVESU (BEHÚZOM A FÜGGÖNYT)	43
MOŽE SE POKRENUTI OD RAMENA (VÁLLRÓL INDÍTHATÓ)	47
KAO NEPRIJATELJSKI VOJNICI (MINT AZ ELLENSÉGES KATONÁK)	48
NAŠIM POKAJNIČKIM PUTEM UVEK OBRNUTO IDEMO (MINDIG FORDÍTOTT KANOSSZÁT JÁRUNK)	49
ECCE NOS	50
POSVUDA KAMENJE (KÖVEK MINDENHOL)	51
KADA CEDI VODU IZ KAMENA (AMIKOR VIZET FAKASZT) 52	
BRĐANINU II (A HEGYLAKÓNAK II)	53
DRUGOG IZBORA NEMA (NINCS MÁS VÁLASZTÁS)	54
POSTOJI JEDNO MESTO (VAN EGY HELY)	55
TACITURNITAS, SILENTIUM	56
KADA SVAKOG (AMIKOR MINDENKIT)	57
OD BOLNOG DO BOLNOG (FÁJTÓL FÁJIG)	58
MAGIJA SUTRA	
NE MOGU DA PREĆUTIM (NEM TUDOM ELHALLGATNI)	60
TANTRA	61
TANTRA II	62
MAGIJA (MÁGIA)	63
TANTRA III	64
TANTRA IV	65

TANTRA V	66
MAGIJA SUTRA (MÁGIA SZÚTRA)	67
TANTRA VI	68
TANTRA VII	69
TANTRA VIII	70
DRUGO LICE (A MÁSIK ARC)	71
O ISPOSNICI U MAJKU SAM ŽELEO (MAJKRÓL SZERETTEM VOLNA)	72
O PREDMETIMA (A TÁRGYAKRÓL)	73
RAZGLEDNICE (RAZGLEDNICÁK)	74
TANTRA IX	78
TANTRA X	79
ZATIM IPAK (AZTÁN MÉGISCSAK)	80
BELEŠKA O AUTORU	81

Šándor Halmoši
IZGNANSTVO IZ APOKALIPSE :
Prevela s mađarskog: Jolanka kovač

1. izdanje

Naslov izvornika:
„Tantra és hőszivattyú”

Izdavač:
„Alma”, Beograd

Likovno rešenje korica:
Dejana Jovanović

Korice su izrađene korišćenjem slike mađarskog slikara
Tivadara Čontvarija Kostke (Csontváry Kosztka Tivadar) *Hodočašće*
kod kedara u Lisabonu.

Štampa:
„Alma”, Beograd

ISBN:
978-86-6122-125-5

Tiraž:
200

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

821.511.141-1

HALMOŠI, Šándor, 1971-

Izgnanstvo iz apokalipse / Šándor Halmoši ; [prevela s mađarskog Jolanka Kovač]. – 1. izd. – Beograd : Alma, 2023 (Beograd : Alma). – 85 str. : autorova slika ; 21 cm. – (Biblioteka Mađarska književnost / [Alma] ; knj. 15)

Prevod dela: Tantra és hőszivattyú. – Tiraž 200. – Str. 7-8: Predgovor / Tamaš Halmai. – Beleška o autoru: str. 81–82.

ISBN 97-86-6122-125-5

COBISS.SR-ID 123478793

